

## ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2024/141

Karar Sayısı : 2024/132

Karar Tarihi : 23/7/2024

R.G. Tarih - Sayı : Tebliğ edildi.

**İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN:** Ankara Batı Asliye Ticaret Mahkemesi

**İTİRAZIN KONUSU:** 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 334. maddesinin (2) numaralı fıkrasının Anayasa'nın 10. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

**OLAY:** Kat karşılığı eser sözleşmesinden kaynaklanan tapu iptal ve tescil davasında itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

### I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 334. maddesi şöyledir:

*“Adli yardımdan yararlanacak kişiler*

*MADDE 334 – (1) Kendisi ve ailesinin geçimini önemli ölçüde zor duruma düşürmeksizin, gereken yargılama veya takip giderlerini kısmen veya tamamen ödeme gücünden yoksun olan kimseler, iddia ve savunmalarında, geçici hukuki korunma taleplerinde ve icra takibinde, taleplerinin açıkça dayanaktan yoksun olmaması kaydıyla adli yardımdan yararlanabilirler.*

*(2) Kamuya yararlı dernek ve vakıflar, iddia ve savunmalarında haklı görüldükleri ve mali açıdan zor duruma düşmeden gerekli giderleri kısmen veya tamamen ödeyemeyecek durumda oldukları takdirde adli yardımdan yararlanabilirler.*

*(3) Yabancıların adli yardımdan yararlanabilmeleri ayrıca karşılıklılık şartına bağlıdır.”*

### II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Sümeyye KOCAMAN tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu ve itiraz konusu kanun hükmü okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un “Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi” başlıklı 40. maddesinde Anayasa Mahkemesine itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yöntem belirtilmiştir. Söz konusu maddenin (1) numaralı fıkrasında bir davaya bakmakta olan mahkemenin bu davada uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda anılan fıkrada sayılan belgeleri dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine göndereceği kurala bağlanmış; söz konusu fıkranın (a) bendinde “İptali istenen kuralların Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduklarını açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslı”, (b) bendinde “Başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneği” Anayasa Mahkemesine gönderilecek belgeler arasında sayılmıştır.

3. Maddenin (4) numaralı fıkrasında ise yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının Anayasa Mahkemesi tarafından esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği hükme bağlanmıştır.

4. Anılan İçtüzük'ün 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde itiraz yoluna başvuran mahkemenin gerekçeli kararında, Anayasa'ya aykırılıkları ileri sürülen hükümlerin her birinin Anayasa'nın hangi maddelerine, hangi nedenlerle aykırı olduğunun ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça gösterilmesi gerektiği, (2) numaralı fıkrasında da itiraz başvurusunda gerekçeli başvuru kararının aslının Anayasa Mahkemesine sunulacağı ifade edilmiştir. Anılan fıkranın (a) bendinde ise "*Başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneği*" Anayasa Mahkemesine sunulacak belgeler arasında sayılmıştır.

5. Yine İçtüzük'ün 49. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde Anayasa Mahkemesince yapılan ilk incelemede başvuruda eksikliklerin bulunduğu tespit edilmesi hâlinde itiraz yoluna ilişkin işlerde esas incelemeye geçilmeksizin başvurunun reddine karar verileceği, (2) numaralı fıkrasında ise anılan (b) bendi uyarınca verilen kararın itiraz yoluna başvuran mahkemenin eksiklikleri tamamlayarak yeniden başvurmaya engel olmadığı belirtilmiştir.

6. İtiraz yoluna başvuran Mahkemenin aynı dava dosyası üzerinden itiraz konusu kurala ilişkin olarak daha önce Anayasa Mahkemesine yaptığı başvuru Anayasa Mahkemesinin 4/4/2024 tarihli ve E.2024/76, K.2024/84 sayılı kararıyla gönderilen belgeler arasında *başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneğinin* bulunmadığı gerekçesiyle 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından esas incelemeye geçilmeksizin reddedilmiştir.

7. Yapılan incelemede itiraz yoluna başvuran Mahkeme, aynı kurala ilişkin olarak yeniden Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunmuştur. Bakılmakta olan davanın heyet hâlinde görülecek işlerden olmasına rağmen itiraz başvurusunda gönderilen 24/6/2024 tarihli tutanakta yalnızca mahkeme başkanının imzasının bulunduğu, bu hâliyle söz konusu tutanağın anılan Kanun'un 40. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde belirtilen nitelikte bir başvuru tutanağı olarak değerlendirilemeyeceği anlaşılmaktadır.

8. Öte yandan İçtüzük'ün 49. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca Mahkemenin eksiklikleri tamamlayarak yeniden itiraz başvurusunda bulunması mümkün olmakla birlikte yapılacak başvuru önceki başvurunun devamı mahiyetinde olmayıp yeni bir başvuru niteliği taşımaktadır. Bu sebeple aynı kurala ilişkin yapılacak yeni başvurunun Anayasa, 6216 sayılı Kanun ile İçtüzük'te belirtilen yönetime uygun olması gerekmektedir.

9. İtiraz yoluna başvuran Mahkemenin daha önceki başvuruya ilişkin olarak düzenlenen 15/3/2024 tarihli gerekçeli başvuru kararıyla Anayasa Mahkemesine yeniden itiraz başvurusunda bulunduğu, bu başvuruya ilişkin yeni bir gerekçeli başvuru kararının düzenlenmediği anlaşılmaktadır. Bu itibarla itiraz başvurusunda daha önceki başvuruya ilişkin düzenlenen gerekçeli başvuru kararının bu başvuru açısından Kanun'un 40. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendine uygun bir gerekçeli başvuru kararı olarak değerlendirilemeyeceği açıktır.

10. Açıklanan nedenlerle 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile İçtüzük'ün 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendine ve (2) numaralı fıkrasının (a) bendine aykırı olduğu anlaşılan başvurunun 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından esas incelemeye geçilmeksizin reddi gerekir.

### **III. HÜKÜM**

12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 334. maddesinin (2) numaralı fıkrasının iptaline karar verilmesi talebiyle yapılan itiraz başvurusunun 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından REDDİNE 23/7/2024 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan  
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili  
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili  
Basri BAĞCI

Üye  
Engin YILDIRIM

Üye  
Rıdvan GÜLEÇ

Üye  
Recai AKYEL

Üye  
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye  
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye  
Selahaddin MENTEŞ

Üye  
İrfan FİDAN

Üye  
Kenan YAŞAR

Üye  
Muhterem İNCE

Üye  
Yılmaz AKÇİL

Üye  
Ömer ÇINAR